

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

АЛМАШІЙ К.М., БЛИК О.В. ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СПРИЙМАННЯ СВІТУ ЧЕРЕЗ ЖИВОПИС У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	47	БЛИК О.В., ДУДЛА Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ МАЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗОТВОРЧИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	86
АЛМАШІЙ Е.В., ТЯГУР А.В. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЛЕПБУКІВ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРИЙОМУ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	49	БЛИК О.В., МАКСИМЕЦЬ В.В. ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВИДАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	89
БАБИНЕЦЬ Д.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	51	БЛИК О.В., МАХЛИНЕЦЬ А.І. ВПЛИВ ЖИВОПИСНИХ ТВОРІВ НА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ.....	91
БАРНА Х.В., ВЕЛИЧКАНИЧ М.В. ПЕРЕДУМОВИ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОШКІЛЬНИКІВ	53	БЛИК О.В., ПАНЬКАНИНЕЦЬ Т.С. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ КОГНІТИВНОЇ АКТИВНОСТІ ЧЕРЕЗ НЕТРАДИЦІЙНІ ПРИЙОМИ МАЛЮВАННЯ.....	93
БАРНА Х.В., КОСТЮК М.О. ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	55	БЛИК О.В., РОГАЧ Р.В. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	96
БАРНА Х.В., ЛУПАК В. ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	57	БЛИК О.В., СКИБА І.В. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР	98
БАРНА Х.В., ОРЯБКО О.Ф. РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗШИРЕННІ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	59	БЛИК О.В., ТОМАШ І.І. ВИЯВЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОБДАРОВАНОСТІ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ	100
БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО	60	БЛИК О.В., ЧАЙКОВСЬКА К.Р. ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ АСПЕКТІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА УСПІШНІСТЬ ІНТЕГРОВАНИХ УРОКІВ З МУЗИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	103
БАСАРАБ В.В., КОРОЛЬ Н.В. ЗАСОБИ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	63	БЛИК О.В., ЧІРІ С.С. ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ ЇХНІХ НАВИЧОК АНАЛІЗУ ТА ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	105
БАСАРАБ В.В., КУЦИК О.Г. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ	66	БЛИК О.В., ЧІРІ С.С. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ТВОРЧОГО СПРИЙНЯТТЯ НА ПРОЦЕСИ МИСТЕЦЬКОГО ВИРАЖЕННЯ ТА ТВОРЧОСТІ	107
БАРАНОВСЬКА О.В., КЛЕНОВСЬКА В.В., ЛАЛАК Н.В. ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПАРТНЕРСТВА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї	68	БЛИК О.В., ШТЕФАНЬО Ж.М. ВПЛИВ СУЧАСНОГО ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ ШКОЛЯРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	110
БЕДЕВЕЛЬСЬКА М.В. РОЛЬ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	71	БОБАЛЬ Т.І., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ	112
БЕРЕЖНА С.І. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБИСТІСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ.....	72	БОЙКО А.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВІДНОШЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРОБЛЕМ МОДЕЛЮВАННЯ УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	114
БЕСПАЛЬКО В.В., КАРНАКОВА Г.О. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИКОНАВСЬКОМУ АСПЕКТІ... ..	75	БОКША Н.І., АНДРЕЙЧИК М.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ТА У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	117
БЕСПАЛЬКО Л.А., БЛИК О.В. ЗОБРАЖУВАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	78	БОКША Н.І., ГРЕШКО В.В. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНОСТЬ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	119
БЄЛІЧКО А.М., БЛЮК О.Г. ЗАГАЛЬНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ: ПОНЯТТЯ І ПРИЧИНИ	80	БОКША Н.І., ПИЛИПКО К.А. ГУРТКОВА РОБОТА ЯК ФОРМА ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	121
БІГУН Л.І., БЛИК О.В. ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ТА ВАГОМОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ У СТИМУЛЮВАННІ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	84		

ними з основних проявів змістовної самостійної діяльності високого вміння є вміння дітей:

- самостійно зайняти себе у вільний час різноманітними видами діяльності;
- мотивувати свою діяльність;
- підготувати потрібне для реалізації свого задуму приладдя, іграшки, матеріали;
- об'єднатися з товаришами для спільного виконання задуманого;
- домовитися про розподіл обов'язків чи ролей;
- довести задумане до кінця;
- адекватно оцінити задуманий результат.

Варто пам'ятати, що зміст і рівень розвитку будь-якої самостійної діяльності залежить від низки чинників, як-от:

- досвід дітей у володінні певним видом діяльності, їхня життєва компетентність у цілому;
- наявність предметно-ігрового, природного, соціального розвивального середовища;
- урахування простору власного Я кожного малюка;
- грамотне, компетентне керівництво з боку дорослого.

Життєва компетентність дітей як достатній рівень розвиненості, вихованості та навченості є основою для виникнення дитячої самостійної діяльності та її змістовного розгортання, оскільки допомагає малюкам адекватно, конструктивно, ефективно діяти, задовольняючи свої потреби, інтереси, прагнення та використовуючи власні можливості.

При цьому істотного значення набувають різноманітні життєві враження, які залишають у дитячій свідомості позитивний емоційний слід, наприклад, після:

- прогулянок та екскурсій за межі дитячого садка або домівки;
- відвідування циркових, театральних вистав, художніх виставок;
- участі у святах і розвагах у колі друзів чи рідних;
- читання художньої літератури;
- перегляду кіно- і мультфільмів тощо.

Спираючись на отримані позитивні враження, діти можуть самі моделювати схожі життєві ситуації та міжособистісні стосунки, використовувати у вільній діяльності запозичені зразки поведінки і способи дій. Але на свідомість дітей не менш впливають негативні емоції, враження, отримані від подій, явищ довкілля, спілкування. Це, відповідно, позначається і на змісті самостійної дитячої діяльності. У малюнках діти передають негатив темними кольорами або абстрактними зображеннями зла, страху, болю тощо. Ось чому так важливо насичувати дитяче буття саме позитивними емоціями та враженнями, своєчасно й мудро реагувати на дитячий негатив-

візм, гасити конфлікти, дбати про гідні для наслідування дітьми приклади поведінки тощо.

Невід'ємною складовою життєвої компетентності є досвід дітей у тому чи тому виді діяльності, зокрема ігровій, художній, а також руховий досвід, досвід спілкування, експериментування тощо. Сприятливі умови для засвоєння системи знань, умінь, навичок та формування ціннісного ставлення особистості до світу людей, речей, природи створюються у різних формах організованої педагогом діяльності.

Список використаних джерел

1. Карасьова К. В. Самодіяльні ігри дитини / Катерина Володимирівна Карасьова, Тамара Олександрівна Піроженко. – К.: Шк. світ, 2011. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Ольга Долина, Олена Низковська. Самостійна діяльність дітей у дошкільному закладі // Вихователь-методист. – 2010 р. – № 1. – С. 28 – 36.

БАРНА Х.В.,
КОСТЮК М.О.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СІМЕЙНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

На сьогодні в Україні та світі провідною вважається соціальна модель, яка розуміє її як набір перешкод, що виникають при взаємодії з оточуючими. Одним із основних напрямків розвитку соціальної моделі є створення інклюзивного, зокрема освітнього простору, та включення у нього всіх без винятку дітей (Н. Кузьменко, К. Мілотіна, В. Мітчел, Л. Полівко, С. Тувал, А. Франклін, О. Чуйко).

Огляд історичних передумов виникнення уявлень про інклюзивний освітній простір здійснений у роботах С. Гоерінга, Г. Зак, А. Льовочкіної, Е. Наберушкіної, О. Ярської-Смірної. У дослідженнях було визначено, що різне ставлення і розуміння даних понять розкривається у різноманітних моделях, які змінюються відповідно до розвитку суспільства. Загальні теоретичні положення про уявлення були розроблені Ж.-К.Абріком, Д. Жоделе, С. Московічі, конкретизовані у роботах Г. Андрєєвої, Л. Почебут, Г. Чернікової. Зокрема, були визначені структура та особливості формування уявлень, їх вплив на соціальну взаємодію.

Окрім визначення передумов для створення інклюзивного освітнього простору, увага дослідників присвячена визначенню особливостей розвит-

ку дитини та її впливу на життєдіяльність сім'ї. Питання розвитку сучасних дітей розглядається як з точки зору психологічних особливостей налагодження соціальної взаємодії (Л. Виготський, С. Забрамна, О. Калмикова, С. Рубінштейн), так і з медичної точки зору (О. Захаров, Д. Ісаєв). Вплив сім'ї на розвиток дитини в умовах інклюзивного освітнього простору розкрито у роботах А. Душки, І. Левченко, Дж. Ролланда, М. Селігмана.

Увага дослідників також спрямована на аналіз окремих проблем сім'ї дитини в умовах інклюзивного освітнього простору (М. Болдіна, Д. Діа, С. Нелі-Барнес, В. Ткачова, Т. Хейман) та впливу саме інклюзивного освітнього простору на функціонування сімейної системи (А. Коваленко, Н. Рейхман, О. Ходаківська.). У системному підході дослідженням сімейних уявлень як одного з компонентів сімейного міфу займалися А. Варга, Е. Ейдемільер, Т. Мішина, В. Юстіцкіс; сімейного самоусвідомлення – як узгодженого образу сім'ї, займалися К. Адушкіна та І. Васягіна. У той же час майже відсутні дослідження, які б пояснювали структуру сімейних і соціальних уявлень про дітей, що навчаються в умовах інклюзивного освітнього простору.

Отже, дослідження соціально-психологічних особливостей сімейних уявлень про інклюзивний освітній простір вказує на важливу роль, яку сім'ї відіграють у формуванні та підтримці інклюзивної освіти. Результати аналізу показують, що багато сімей розуміють важливість створення відкритого, сприйнятливого та дружнього навчального середовища для всіх дітей, незалежно від їхніх особливостей.

Зокрема, виявлено, що сімейні уявлення про інклюзивний освітній простір засновані на розумінні різноманітності та прийнятті різних потреб та здібностей дітей. Сім'ї сприяють створенню позитивного ставлення до інклюзивної освіти в суспільстві та допомагають виробляти у дітей важливі цінності та навички, такі як емпатія, толерантність та розуміння.

Проте, дослідження також виявило деякі виклики і проблеми. Сім'ї можуть стикатися із стереотипами і недорозуміннями, що можуть виникати в контексті інклюзивної освіти. Тому важливо продовжувати сприяти освіті та підтримці сімей, а також розвивати програми для усвідомлення та підвищення обізнаності щодо інклюзивного навчання.

Загалом, інклюзивна освіта має важливий соціальний та психологічний вимір, який впливає на формування сімейних уявлень. Спільна робота сімей, педагогів та суспільства в цьому напрямку може сприяти покращенню доступу до якісної освіти для всіх дітей і сприяти їхньому розвитку та інтеграції в суспільство.

Список використаних джерел

1. Бутенко Н. В. Оцінка діяльності соціально спрямованих організацій сім'ями, які мають дітей з інвалідністю. *Науковий вісник Херсонського державного*

університету. Збірник наукових праць. Серія Психологічні науки. 2019. Випуск 2. С. 105-112.

2. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник. *Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню та Фонд відкритого суспільства. 2015. 113 с.*

БАРНА Х.В.,

ЛУПАК В.

Мукачівський державний університет, Україна

ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сьогодні проблема виховання сучасних дітей вийшла за межі традиційного підходу. Очевидним є те, що для освіти дітей необхідно здійснювати підготовку фахівців дошкільної освіти, здатних до професійної діяльності в умовах якісно нового освітнього соціокультурного простору. Така ситуація вимагає освітньої стратегії, спрямованої на удосконалення фахової діяльності спеціалістів з урахуванням сучасних тенденцій світового освітнього простору та переваг національної системи освіти. Напрями змін фахової діяльності фахівців дошкільної освіти у новому соціокультурному контексті О. Таранченко [1] вбачає у «реорганізації компетентісно зорієнтованої фахової підготовки педагогічних кадрів, підвищенні їх професіоналізму, обґрунтуванні критеріїв добору педагогічних працівників, що має забезпечити новий статус та фаховий рівень кадрів у сфері освіти, їх особисту відповідальність за знання і компетентності дітей; вдосконалення фахової підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів відповідно до нової освітньої парадигми; посилення взаємодії педагогів з усіма учасниками освітнього процесу». Для вирішення вищезазначених завдань, на думку науковця, необхідне «викорінення адміністративної педагогіки» з її ознаками наказового навчального-виховного процесу та авторитарного соціально-психологічного клімату в освітніх закладах»; запровадження особистісно зорієнтованого та компетентісного навчання дітей, що реалізується у процесі застосування нових технологій викладання та психолого-педагогічного супроводу у освітньому процесі, зорієнтованих на індивідуалізацію та освітні потреби дітей; формування «гуманістично спрямованої педагогічної комунікації» з дітьми, родинами, колегами, представниками громади.

Світовий та вітчизняний теоретичний та практичний досвід реалізації сучасного освітнього процесу передбачає належну підготовку фахівців дошкільної освіти до професійної співпраці в умовах інклюзивного освітнього середовища.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>